

Σιεπάρνι είδικόν διά πελέκημα γκούμπιζας ένθ' άν.

γκουμπλίτσα ή, "Ηπ. (Λάκκ. Σούλ.) γκουμπλίτσα "Ηπ. (Λειά) γκουμπλίτσα "Ηπ. (Μαργαρ.) γκουμπλίτσα "Ηπ. (Αργυρόκ.) γκουμπλίτσα "Ηπ. (Δερβίτσα.)

Έκ τοῦ Σλαβ. *kobelj*. Βλ. G. Meyer, Neugr. Stud. 2, 36.

Δοχεῖον έντός τοῦ όποίου πήζουν τὸ τυρὶ άνθ' άν.

γκουμπλίτσι τό, ένιχ. γκουμπλίτς' Μακεδ. (Καστορ.)

Υποκορ. τοῦ οὗς. γκουμπλίτσα, τὸ όπ. βλ.

Κορμός δένδρου λαξευμένος, ό όποῖος φέρει τρύπα εἰς τὸ έν μέρος καί πρόσθετον σανίδωμα πρὸς τὰ άνω, χρησιμοποιεῖται δέ ως παγίς διά τήν σύλληψιν τῶν ἱκτίδων.

γκούρα ή, (I) "Ηπ. (Αύλότοπ. Ζαγόρ. Μέγα Περιστ. Ξηροβούν. Πλατανοῦς. Πράμκντ. κ.ά.) Θεσσ. (Βαθύρρ. Γερκάρ. Κακοπλεύρ. Μοσχάτ.) Μακεδ. (Βλάστ.) Πελοπν. (Λαγκάδ.) Στερελλ. (Φθιώτ. κ.ά.) κ.ά. — Δ. Λουκοπ., Βουν. Κατσαντ., 55 καί Ποιμεν. Ρούμελ., 126 γούρα Θεσσ. (Καλαμπάκ. Δρακότρ.) Στερελλ. (Εύρυταν.) γιούρα καί γκιούρα Θεσσ. (Δρακότρ.) γκουόρα Στερελλ. (Περίστ.) κούρα Στερελλ. (Ασπρόπυργ.)

Έκ τοῦ Ἀλβαν. *gurré*, ένάρθρως *gurr-a-* = πηγή. Βλ. Π. Φουρίκ. (Αθηνά 41 (1929), 105).

1) Πηγὴ ένθ' άν.: Πάνου 'ς τὴ γούρα Θεσσ. (Καλαμπάκ.) *Ηδρα μίμια γκούρα πὸν εἶχι κρύγιον νιρό* "Ηπ. (Πράμκντ.) Συνών. βλ. εἰς λ. *άναβάλλουσα 1*, *άνάβρα, βουρβούλα 1*. 2) Εἰς τὴν συνθηματ. γλῶσσαν, κοιλότης έντός τῆς όποιᾶς συναθροίζεται ὕδωρ ἢ ἄλλο ὕγρὸν, λάκκος, κατ' επέκτ. δέ καί λάκκος ένταφισμοῦ, τάφος Θεσσ. (Δρακότρ.): *Μπραχάλισ' τὴ μπιλιόκου στή γιούρα* (= σβῆσε, ετοίμασε τὸν άσβέστη στή γούρα). *Θά σὶ ξισύρου 'ς τὴ γκιούρα χουρὶς τσιατούρ* (= θά σὲ πάω στὸ μνήμα, θά σὲ θάψω χωρὶς παππᾶ).

Ἡ λ. καί ως τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γκούρα* Ἀττικ. "Ηπ. (Αγναντ. Λάκκα Σούλ. κ.ά.) Μακεδ. (Βόιον Γρεβεν.) Πελοπν. (Αργολ. Κορινθ. Λιγούρ. Γορτυν.) Στερελλ. (Παρνασσ. κ.ά.) *Γούρα* Θεσσ. (Καλαμπάκ.) *Βουνά τῆς Γκούρας* Εὐβ. (Γαλτσ.) "Ηπ. (Ελληνικ. Χουλιαρ. Μαζαρακ. Λάκκα Σούλ. Φιλιάτ.) Στερελλ. (Ασπρόπυργ. Φθιώτ. Φωκ.) *Ποτάμι τῆς Γκούρας* (ό Κελάδων) Ἀττικ. *'Σ τὴ Γκούρα Ρέμα* Πελοπν. (Γορτυν.) *Γκουῖρες* Πελοπν. (Τριφυλ.) Τῆν. (Πύργ.) *Γούρα* Εὐβ. (Γαλτσ.), ἐπίσης *Γκούρας* ως ἐπών. πολλὰχ.

γκούρα ή (II) Πελοπν. (Λαγκάδ.)

Έκ τοῦ Ἀλβαν. *gur* = πέτρα.

Μέγας λίθος.

Ἡ λ. καί ως τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. *Γκουῖρες* Πελοπν. (Τριφυλ.) *Γκούρη Ράχη* Πελοπν. (Τριφυλ.) *'Σ τὸ Γκούρ' τοῦ Σταυραῖτοῦ* (= εἰς τὴν πέτρα τοῦ σταυραετοῦ) Πελοπν. (Δάρα Ἀρκιδ.)

γκουργκούλα ή, Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) Μακεδ. (Φυτ.) γκουργκόλα Μακεδ. (Γρεβεν.)

Διά τὴν έτυμολ. βλ. λ. *γκουργκούλι*.

Ἡ στρογγυλὴ πέτρα, ἡ πέτρα, τὸ *κοτρώρι*.

γκουργκουλάς επίθ. ένιχ. γκουργκουνᾶς Πελοπν. (Γαργαλ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. κ.ά.) Θηλ. γκουργκουνῶ.

Έκ τοῦ οὗς. *γκουργκούλι*.

Ἄς έχων ἐξωγκωμένους τοὺς άστραγάλους τῶν ποδῶν τοῦ ένθ' άν. β) Ἄς έχων πληγωμένους τοὺς άστραγάλους τῶν ποδῶν τοῦ ἐκ κοπώσεως, *ό οἰδίπους* αὐτόθ.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γκουργκουνᾶς* καί ως παρωνύμ. Γαργαλ.

γκουργκούλι τό, ένιχ. γκουργκούλ' Μακεδ. (Γήλοφ. Δασοχώρ. Δεσκάτ. Ριζώματ.) *κουργκούλ'* Μακεδ. (Δεσκάτ.) *γκουργκούλ'* Μακεδ. (Γρεβεν.) γκουργκούλι Πελοπν. (Βερεστ. Μεσσην.)

Έκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *gorgyliu* = πέτρα στρογγυλή. Πβ. καί τὸ Ἀλβαν. *gyrgules* = πετρούλα στρογγυλή.

1) Στρογγυλὴ πέτρα, *κροκάλα* Μακεδ. (Ριζώματ.) β) Τὸ κατὰ τὴν κλειδωσιν τοῦ ἄκρου ποδὸς προεξέχον ὅστοῦν, *ό άστράγαλος* Πελοπν. (Βερεστ. Μεσσην.): *Κάπως κάνει καί γυρίζει καί μοῦ δίνει μιὰ μέσ' 'ς τὸ γκουργκούλι καί κόντεψε νὰ με ξεράνη* Βερεστ. 2) Τρόπος δεσίματος τοῦ γυναικείου μανδηλίου κατὰ τὸν όποῖον σχηματίζεται μεγάλη ὀξεῖα γωνία άνωθεν τοῦ μετώπου Μακεδ. (Δασοχώρ. Δεσκάτ.) β) Ἡ ψευδὴς κόμη εἰς σχῆμα κορύμβου Μακεδ. (Δεσκάτ.) 3) Εἰς τὸν πληθ. γκουργκούλια τά, λόφοι εἰς συστάδα ἢ μεμονωμένοι Μακεδ. (Δεσκάτ.)

γκουργκουλιαίνω Πελοπν. (Βλαχοκερ.)

Έκ τοῦ Κουτσοβλαχ. άπροσ. ρ. *gurguleada* = βορβορύζω.

1) Μεταβάλλομαι πρὸς τὸ μολκκώτερον ἐξ άποσυνθέσεως, σήψεως (ἐπὶ καρπῶν δένδρων καί φυτῶν, κυρίως νωπῶν): *Ἡ μπατάκα γκουργκουλιανε ἀπὸ τὸ πολὺ νερό' μαύρισκι, εἶν' γιὰ πέταμα* (μπατάκα = πατάτα) Συνών. *σάπιζω*.

2) Μεταφ., ὑφίσταμαι διανοητικὴν κατάπτωσιν (κυρίως ἐπὶ γερόντων πασχόντων ἐξ άνοίας ἢ καθ' ὑπερβολὴν ἐπὶ διανοητικῆς συγχύσεως): *Δέν μπορ' ἄ συνεννοηθῆς, γκουργκουλιανε τὸ μυαλό του* (ἄ = νά). Συνών. *κλωβιάίνω, νεροολιάζω, οὔριάζω*.

γκουργκούλιασμα τό, Πελοπν. (Βλαχοκερ.)

Έκ τοῦ ρ. *γκουργκουλιαίνω*, τὸ όπ. βλ.

1) Μαλθακότης ἐξ άποσυνθέσεως νωπῶν καρπῶν δέντρων ἢ φυτῶν. Συνών. *σάπισμα*. 2) Μεταφ., διανοητικὴ κατάπτωσις (κυρίως ἐπὶ γερόντων). Συνών. *κλωβιάσμα, νεροούλιασμα, οὔριασμα*.

γκουργκουλίζω "Ηπ. (Κουκούλ.)

Έκ τοῦ οὗς. *γκουργκούλι* καί τῆς παραγωγ. καταλ. -ίζω.

Κληρώνω διά μικρῶν λίθων (ἐπὶ παιδιῶν): *Ἰλάτι νὰ γκουργκουλίσουμι πρῶτα νὰ ἰδοῦμι ποιός θά πάν' ἀπὸν κάτου καί ποιός ἀπὸν πάνου*.

γκουργκουλοβάρεμα τό, άμάρτ. γκουργκουνοβάρεμα Πελοπν. (Βερεστ.)

Ἐκ τῶν οὖσ. *γκοὺργκοὺλί*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. *γκοὺργκοὺνι*, καὶ *βάρεμα*.

Τὸ κτύπημα τῶν ἀστραγάλων: "Οὔτως βιάζεται, πάει τὰ πόδια του στραβὰ καὶ πάει τὸ γκουργκουνοβάρεμα γόνα κι ἄλλο γόνα (πάει τὸ γκουργκουνοβάρεμα γόνα = τραυματίζεται συνεχῶς εἰς τοὺς ἀστραγάλους).

γκουργκουλοβάρης ὁ, ἀμάρτ. *γκουργκουνοβάρης* Πελοπν (Βερεστ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. *γκοὺργκοὺλί*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ τύπ. *γκοὺργκοὺνι*, καὶ τὸ β' συνθετ. ἔκ τοῦ ρ. *βαρῶ*.

Ὁ κτυπὼν κατὰ τὴν βάδισιν τοὺς ἀστραγάλους του: Εἶχε ἔρθει 'κεῖνος ὁ γκουργκουνοβάρης ὁ Τσιαλαφοντίνος.

γκουργκούλω ἡ, ἐνιαχ. *γκουργκούλου* Μακεδ. (ΡΙζώματ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. *γκοὺργκοὺλί*, τὸ ὅπ. βλ.

Στρογγυλὴ πέτρα ἐνθ' ἄν.: 'Ἰὰ κάτσι καλά, γιατί θὰ πάρουν τ' *γκουργκούλου* Ριζώματ.

γκουργκουλωτός ἐνιαχ. *γκουργκουλουτός* Ἡπ. (Κουκούλ.) Μακεδ. (Γρεβεν. Σιάτ. Φυτ.)

Ἐκ τοῦ οὖσ. *γκοὺργκοὺλί*, τὸ ὅπ. βλ.

Στρογγυλός, σφαιρικός, θολωτός ἐνθ' ἄν.: Κοίτα πῶς εἶναι ἡ σκιπὴ *γκουργκουλουτὴ* Ἡπ. (Κουκούλ.)

γκούρδα ἡ, ἐνιαχ. *γούρδα* Ἡπ. (Ἰωάνν.)

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *gourde* = τσότρα.

Ὁ ξηρὸς καρπὸς τῆς λαγυνοφόρου κολοκύνθης, *νεροκοκλόκοκκος*, ὁ ὁποῖος μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν σπερμάτων του χρησιμοποιοῦται ὡς δοχεῖον.

γκουρλίτσα ἡ Μακεδ. (Γρεβεν. κ.ά.) *γκιρλίτσα* Θράκ. (Ἀμόρ.) κ.ά.

Ἐκ τοῦ Κουτσοβλαχ. *gurlitza* = ὑμενοκυνάγχη ἢ διφθεριτικὴ λαρυγγίτις Πβ. τὸ Βουλγ. *gurlica* καὶ *grelutsa*.

Ἀσθένεια τῶν χοίρων κατὰ τὴν ὁποίαν διογκοῦνται οἱ περὶ τὸν λαιμὸν ἀδένες ἐνθ' ἄν.

γκούσα ἡ Ἀθῆν. Α. Ρουμελ. (Μέγα Μοναστήρ.) Εὐβ. (Ἀκρ. Γραμπ. Κάρυστ. Ψαχν.) Ἡπ. (Δερβίτσ. Ζαγόρ. Κόνιτς. Κούρεντ. Ξηροβούν. Πλατανούσ. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Κεσάν. Σουφλ. Τσανδ.) Μακεδ. (Βόιον Δάφν. Καστορ. Κοζ. Νάουσ. Φλόρ. κ.ά.) Μέγαρ. Πελοπν. (Καλάμ. Κερπιν. Κλειτορ. Κυνουρ. Λεβέτσ. Λιγούρ. Μεσσην. Πιάν. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Φθιώτ. κ.ά.)—Λεξ. Κομ. Περίδ. Αἰν. Βυζ. Λεγρ. Ἡπίτ. Μπριγκ. Βλαστ. 397, 428 Δημητρ. *γκούσα* Ἡπ. (Δερβίτσ.) Θεσσ. (Ἀνατ. Ἀρματολικ. Βαμβάκ. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Μακεδ. (Ἀρκοχώρ. Λόφ. Μοσχοπότ.) Πελοπν. (Οἶν. Τριφυλ.) *γούσα* Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Θεσσ. (Καλαμπάκ.) Θράκ. (Αἰν.) Μέγαρ. Πελοπν. (Λακων.) *γκούσια* Ἡπ. (Βίτσ. Κουκούλ. Πάργ.) Θεσσ. (Συκαμν.) Μακεδ. (Βέρ. Βόιον Γαλατ. Δαμασκ. Καστορ. Σιάτ.) *γούσα* Ἀθῆν. Θράκ. (Αἰν.) Πειρ. Στερελλ. (Φθιώτ.)—Λεξ. Βερ. 170 Περίδ. Βυζ. Λεγρ. Ἡπίτ. Μπριγκ. *γούσα* Μακεδ. (Σισάν.) *ἀγκούσα* Θεσσ. (Ζαγόρ. Μηλ.)—Λεξ. Δημητρ. *ἀγούσα* Σκόπ.

Ἐκ τοῦ Ἀλβαν. *gushë* = λαιμός. Πβ. καὶ τὸ Κουτσοβλαχ. *gushë*. Βλ. G. Meyer, Neugr. Stud., 2, 23 καὶ G. Murnu, Ruman. Lehnw., 24.

1) Πρόλοβος πτηνῶν, ὀρνίθων συνήθως Εὐβ. (Ἀκρ. Ψαχν. κ.ά.) Ἡπ. (Κόνιτς. κ.ά.) Θεσσ. (Ἀνατ. Ζαγόρ. Συκαμν. κ.ά.) Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν. Κεσάν. Σουφλ.) Μακεδ. (Βόιον Κοζ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Βούρβουρ. Καλάμ. Κυνουρ. Λακων. Λεβέτσ. Λιγούρ. Μεσσην. Οἶν. Πιάν. κ.ά.) Σκόπ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀρτοτ. Φθιώτ. κ.ά.) κ.ά.—Λεξ. Κομ. Βερ. 170 Γαζ. Περίδ. Αἰν. Λεγρ. Μπριγκ. Βλαστ. 428 Δημητρ.: 'Ὁ ἀλόχτερας ἔχει τὴ γούσα του γιομάτη καλαβόκι (ἀλόχτερας = ἀλέκτωρ) Μέγαρ. Τήρα αὐτὸ τὸ πουλλί, κοντεῦ' νὰ σκάσ' ἡ γκούσα τ' Ψαχν. "Εσφαξα νιὰ κόττα κ' ἦταν ἡ γκούσα τ'ς γεμάτ' στάρ' Ἀκρ. Εἶχι νιὰ γκούσα αὐτήν' ἡ πέριδικα γιομάτ' χαλίγια Αἰτωλ. Κατ' θὰ τ' στάθ'κι 'ς τὸν γκούσια αὐτὴ τ' γόττα κι κάρ' ἔστ' σὰ χαζὰ Συκαμν. Συνών. γοῦλα, μάμα, σγάρα. β) Μεταφ., στόμαχος ἀνθρώπου Ἀθῆν. Εὐβ. (Ἀκρ. Στρόπον. Ψαχν. κ.ά.) Μακεδ. (Σισάν.) Πειρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.: Δὲν εἶναι γιὰ τὴ γούσα σ'! Σισάν. Γέμισε καλὰ-καλὰ τὴ γούσα του κ' ὕστερα μᾶς ἔβρισε Ἀθῆν. Τοῦ κάθησε τὸ φαί 'ς τὴ γούσα καὶ πρήστηκε Πειρ. Μ' ἐπιασ' ἡ γκούσα (μοῦ ἐπῆλθε κόρος) Αἰτωλ. "Ἀμα τρώεις πατάτις, τὸν πιάν' ἡ γκούσα αὐτόθ. Ταμαχιάρης αὐτὸς ὁ Γιώρ'ς, οὐλα γιὰ τὴ γκούσα τ' τὰ θέλ' (ταμαχιάρης = ἀπληστος) Ψαχν. Τοῦ διόλ' ἡ γκούσα τοῦ θέλ' κι διαλιχτό (δὲν τὸν φθάνει ὅτι φιλοξενεῖται, ἀλλὰ θέλει καὶ ἐκλεκτὸν φαγητόν, ὁ διάβολος) Στρόπον. Συνών. γλοῦπος, γοῦλα. γ) Μεταφ., προσφιλὲς παιδίον, θωπευτικῶς κατὰ τὰ συνών. *καρδέϊα-μάτεια-ψυχὴ μου*. Μακεδ. (Σισάν.): "Ελα ἰδῶ, γούσα μ'! 2) Οἶδημα τοῦ βρόγχου, βρογχοκλήλη, ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἰδίως ἐπὶ χορτοφάγων ζώων προσβαλλομένων ὑπὸ τῆς νήσου διστομιάσεως, ἀβδέλλας Ἀθῆν. Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.) Εὐβ. (Κάρυστ.) Ἡπ. (Ζαγόρ. Κουκούλ. Πάργ.) Θεσσ. (Καλαμπάκ. κ.ά.) Θράκ. (Σουφλ.) Μακεδ. (Βόιον Ἐράτυρ.) Πελοπν. (Κλειτορ. Μεσσην. κ.ά.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ.ά.—Λεξ. Βερ. 170 Γαζ. Περίδ. Βυζ. Λεγρ. Ἡπίτ. Βλαστ. 397 Δημητρ.: 'Σ τὸν κάμπον βγάν'νι γκούσα οὐ κόσμους Αἰτωλ. "Εβγαλι μιὰ γκούσα 'ς τὸν λιμό, πὸν δὲ βγαίλ' ὅξου Ζαγόρ. Εἶδης τί γκούσια ἔβγαλι ἡ Λένκου ἀπονκάτου στοῦ λιμό τ'ς; Κουκούλ. β) Πληθ., φλεγμονώδεις ἀμυγδαλαὶ τοῦ λαιμοῦ, ἡ ἀμυγδαλίτις Μεγαρ.: Εἰδὲν γιὰ τίς γούδες. 3) Ἡ ὑπὸ τὸν πώγωνα καὶ τὴν κάτω σιαγόνα παχεῖα πτυχή τῆς σαρκὸς ἀνθρώπου Εὐβ. (Καλύβ. Κάρυστ.) Ἡπ. (Δερβίτσ. Ζαγόρ. κ.ά.) Θεσσ. Θράκ. (Τσανδ.) Μακεδ. (Καστορ. Κοζ. Νάουσ.) κ.ά.: Μωρέ, γκούδες πὸν ἔκανες! Δερβίτσ. Παχ'νιν κι κρέμασιν γκούδα Κοζ. Συνών. *πρὸ γοῦλι*. 4) Τὸ ὀπίσθιον σαρκῶδες μέρος τῆς κνήμης, ἡ γαστροκνημία Μακεδ.: Σκ'φούνια εἶχαμι γιουρτ'νὰ ἴσαμι τὴ γούδα κιντ'μένα Μακεδ. (Λόφ.) Συνών. ἀγκούλα 4, ἀντζα 2α, γάμπα 5) Ὁ χῶρος ὁ περικλειόμενος ὑπὸ τοῦ κολοῦ τοῦ σχηματιζομένου ὑπὸ τοῦ τελευταίου φύλλου τοῦ στάχυος πρὸ τῆς ἐκφύσεως Ἡπ. (Κόνιτς.) Μακεδ. (Βόιον): Τοῦ στάχ' εἶμι 'ς τ' γκούδα τ' Κόνιτς. 6) Κράμβη Ἡπ. (Ζαγόρ.) Συνών. γοῦλα 1, *κοὺροῦκλα*, *κορμπολάχανο*, *μάπα*, *μπερόκολο*, *φνλλάδα*. 7) Ἡ φλούδα τῶν κολοκυθιδῶν, καρπουζιδῶν καὶ πεπονιδῶν Ἡπ. (Ξηροβούν. Πλατανούσ.) 8) Μεταφ., ὁ ἄμυαλος, ὁ ἐπιπόλαιος Ἡπ. (Πλατανούσ.): Τό 'χ' γκούσια τοῦ κιφάλ'. Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γκούσα Ρόδ.